

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΓΓΕΛΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΩΤΕΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΡΕΝΑ ΦΙΣΚΑΤΟΡΗ
ΕΙΡΗΝΗ ΓΙΑΚΟΥΜΗ
ΝΑΥΣΙΚΑ ΤΣΑΟΥΣΗ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ

Και όταν πια φύγουν αυτοί [δηλ. οι νέοι άνδρες] από τους δασκάλους, η πόλη, με τη σειρά της, τους αναγκάζει να μάθουν τους νόμους και να ζουν σύμφωνα με αυτούς, ώστε να μην ενεργούν από μόνοι τους και όπως νομίζουν οι ίδιοι [...]. Έτσι, και η πόλη, υπογραμμίζοντας τους νόμους, αυτά τα επινοήματα των καλών, παλαιών νομοθετών, αναγκάζει και όσους ασκούν ένα αξίωμα και όσους άρχονται να συμμορφώνονται με αυτούς. Εκείνος δε ο οποίος τους παραβαίνει, υφίσταται κυρώσεις και οι κυρώσεις αυτές ονομάζονται, και σε σας εδώ [δηλ. στην Αθήνα] και σε πολλά άλλα μέρη, ευθύνες, λες και η δικαιοσύνη ξαναβάζει [τον παραβάτη] στην ευθεία.

www.poukamisas.gr

Κάνουμε πράξη την τέχνη της διδασκαλίας

Η διδασκαλία είναι τέχνη, μια τέχνη υψηλή. Η σωστή εφαρμογή της απαιτεί τη δημιουργία των κατάλληλων γι' αυτόν το σκοπό συνθηκών. Έτσι, η διδασκαλία στα Φροντιστήρια Πουκαμισάς πραγματοποιείται γύρω από ένα οβάλ τραπέζι, ώστε όλοι, καθηγητές και μαθητές, να αισθάνονται και να λειτουργούν ως μία ομάδα με κοινό στόχο και όραμα, οπότε και το διδακτικό αντικείμενο είναι εύληπτο και η ατμόσφαιρα διατηρείται "ζωντανή".

 φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

ΕΚΘΕΣΗ

Ο νόμος και ο φόβος

Η επιτυχία ενός νόμου, και μάλιστα εκείνων των νόμων που αφορούν τη συμπεριφορά όλων των πολιτών μιας οργανωμένης και οπωσδήποτε δημοκρατικής κοινωνίας, εξαρτάται όχι από τη θωράκισή του με αυστηρές κυρώσεις, αλλά, κυρίως, από την παιδαγωγική του αποτελεσματικότητα, από την ικανότητά του να πείθει τους πολίτες για την αναγκαιότητα και την ορθότητα των προτύπων κοινωνικής συμπεριφοράς που αυτός έμμεσα υποβάλλει και σαφώς επιβάλλει. Η αποτελεσματικότητα του νόμου συνδέεται άρρηκτα με την εσωτερίκευση της νομοθετικής επιταγής από τον πολίτη, ώστε η συμμόρφωσή του προς αυτήν να μην οφείλεται στο φόβο των κυρώσεων, αλλά να βιώνεται ως αυτόν επιταγή απέναντι σε ένα «δέον», απέναντι σε ένα «πρέπει», κοινώς αποδεκτό. Πόσο, άραγε, ο Έλληνας οδηγός, όταν πειθαρχικά χρησιμοποιεί τις ζώνες ασφαλείας, αποδέχεται αυτήν την πράξη λόγω της σκοπιμότητας και της χρησιμότητας της συγκεκριμένης νομικής πρόβλεψης και όχι εξαιτίας του φόβου για την επικείμενη ποινή σε περίπτωση που θα συλληφθεί; Πόσο, άραγε, η συμμόρφωσή του είναι απόρροια αυθόρμητης προσαρμογής σε ένα μέτρο, που πραγματικά θεωρεί αναγκαίο;

Αναμφίβολα, ο καταναγκασμός, που συνδέεται με την απειλή κυρώσεων, συνιστά βασικό χαρακτηριστικό του νόμου. Ταυτοχρόνως, όμως, ο νόμος οφείλει να πείθει τον πολίτη, έτσι ώστε η συμμόρφωση στις επιταγές του να θεωρείται αυτονόητη και να αποκτά χαρακτηριστικά περίπου αυτοματοποιημένης συμπεριφοράς. Το δίκαιο δεν είναι μόνο καταστολή. Είναι και πειθώ. Ο περιορισμός του αποκλειστικά στην καταστολή, υποδηλώνει την αποτυχία της κρατικής εξουσίας και των νομοθετών να θεσπίσουν νομοθετήματα, τα οποία να είναι ικανά, συγκεντρώνοντας την απαιτούμενη ευρύτερη κοινωνική συναίνεση, να λειτουργήσουν αποτελεσματικά στην τρέχουσα κοινωνική πραγματικότητα και να ρυθμίσουν κατάλληλα τις ανάγκες της, χωρίς τα δεκανίκια της κύρωσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα παρόμοιας αποτυχίας είναι ασφαλώς η προσθήκη ποινικών διατάξεων σε ολοένα και περισσότερα νομοθετήματα, με την προσδοκία ότι ο φόβος της ποινής θα εξασφαλίζει την εφαρμογή του νόμου. Η τάση αυτή για ποινικοποίηση, ιδιαίτερα έντονη τον τελευταίο καιρό, αποδεικνύει την έλλειψη εμπιστοσύνης του νομοθέτη για την κοινωνική δεκτικότητα του νόμου. Αλλά η υποδοχή που το κοινωνικό σύνολο επιφυλάσσει στο νόμο, δεν εξαρτάται, βέβαια, από το βάρος των ποινών, αλλά από την ικανότητά του να πείθει σχετικά με την αναγκαιότητα του. Ωστόσο, η πειθώ αυτή, η τόσο αναγκαία για την εφαρμογή του νόμου, δεν μπορεί να επιτευχθεί, παρά μόνο εάν ανάμεσα στην κρατική εξουσία και στον πολίτη υπάρχει κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και όχι, φυσικά, όταν ο πολίτης αντιμετωπίζεται σαν παθητικός δέκτης εξουσιαστικών εντολών. Και είναι σχεδόν βέβαιο ότι ο νόμος που βασίζεται κυρίως, αν όχι αποκλειστικά στην κύρωση ή έστω στο φόβο για την κύρωση, είναι καταδικασμένος, αργά ή γρήγορα, στην αποτυχία.

(Κείμενο του Κ. Παπαχρήστου από την εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ. 5. 9. 1986).

Ερωτήσεις

1. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 80 -100 λέξεων το νόημα της άποψης: «Το δίκαιο δεν είναι μόνο καταστολή. Είναι και πειθώ».
2. Κατά τη διάρκεια τηλεοπτικής συζήτησης σχετικά με την εγκληματικότητα και την παραβατικότητα στις σύγχρονες κοινωνίες διατυπώνεται από έναν ομιλητή η άποψη ότι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την αντιμετώπιση των φαινομένων κοινωνικής παθογένειας είναι η θωράκισή των νόμων με αυστηρές ποινικές διατάξεις. Η σκέψη αυτή σας προβληματίζει και αποφασίζετε να συντάξετε ένα άρθρο για τη σχολική σας εφημερίδα στο οποίο εξηγήτε ποιες προϋποθέσεις απαιτούνται, ώστε οι νόμοι να διασφαλίζουν την κοινωνική ηρεμία και για ποιους λόγους οι νομοθέτες αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες στη σύνταξη των νόμων. (500-600 λέξεις).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Παράγραφος

Θεματική περίοδος: Το δίκαιο δεν είναι μόνο καταστολή. Είναι και πειθώ.

Σχόλια ή αποδεικτικό υλικό:

Η καταστολή αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή του δικαίου.

Για να μπορεί το δίκαιο να ρυθμίζει αποτελεσματικά τις σχέσεις ανάμεσα στα μέλη μιας κοινωνίας και τις σχέσεις ανάμεσα στους πολίτες και το κράτος προϋπόθεση είναι η συνύπαρξη/ συλλειτουργία των αυστηρών ποινών.

Το δίκαιο είναι και πειθώ.

- Η επικέντρωση των νομοθετών αποκλειστικά στην πρώτη επιδίωξη, την καταστολή δείχνει αδυναμία/απροθυμία για την επίτευξη της δεύτερης.
- Στόχος του νομοθέτη πρέπει να είναι η διαπαιδαγώγηση των πολιτών προκειμένου αυτοί να θεωρούν χρή-

σημη και αναγκαία την εφαρμογή των διατάξεών του. Οι ενσυνείδητοι και πεπαιδευμένοι πολίτες σέβονται το νόμο και συναινούν.

Κατακλείδα:

Νόμοι, που βασίζουν την ισχύ τους μόνο στην απειλή και τον καταναγκασμό δεν παρέχουν εγγυήσεις για την εφαρμογή τους, αφού οι αποφασισμένοι να παρανομήσουν πολίτες θα το πράττουν, με την ελπίδα ότι δεν θα γίνουν αντιληπτοί και δεν θα τιμωρηθούν.

2. Παραγωγή κειμένου

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ

- Η λειτουργικότητα των νόμων διασφαλίζεται, όταν οι ίδιοι μπορούν να πειθούν για την αναγκαιότητα της ύπαρξής τους και για το περιεχόμενό τους.
- Βασικό μέλημα η θέσπισή τους με τρόπο αδιάβλητο, που δεν αφήνει περιθώρια για αμφισβήτηση του στόχου για τον οποίο θεσπίστηκαν.
- Επιβάλλεται να επιτρέπουν την αντιπαράθεση και την κριτική διαφοροποίηση των πολιτών από αυτούς μέσω των προσφυγών στα ανώτατα όργανα του κράτους.
- Ένας νόμος είναι αναποτελεσματικός, όταν το περιεχόμενό του δεν είναι σύγχρονο με τις αντιλήψεις της εποχής και τις κοινωνικές προσδοκίες.
- Αν ο στόχος είναι η κοινωνική συνύπαρξη, τότε επιβάλλεται η αμεροληψία. Οι νόμοι θα ήταν καλό να προσαρμόζονται στην κοινή βούληση και όχι να εξυπηρετούν επιμέρους συμφέροντα.
- Οι νόμοι απορρίπτονται από την λογική, όταν δεν χαλιναγωγούν και δεν ελέγχουν ουσιαστικά, όταν δίνουν με ευχέρεια άφεση. Όταν είναι υπερβολικά ελαστικοί δεν πείθουν, δεν παραδειγματίζουν και δεν προλαμβάνουν.
- Αντίθετα με τα παραπάνω είναι ανώφελο να λειτουργούν οι νόμοι με αποκλειστικό σκοπό την τιμωρία και την εκδίκηση. Απώτερος στόχος τους πρέπει να είναι ο σωφρονισμός και η πρόληψη των αδικημάτων.
- Οι νόμοι είναι φορείς αξιών που ενεργοποιούν και ερεθίζουν την συνείδηση και την πείθουν να ακολουθεί τις βασικές αρχές του ανθρωπισμού, χωρίς να είναι απαραίτητη η επιβολή τους με δυναμικά μέσα.
- Η περιφρούρηση των δικαιωμάτων και της ομαλότητας απαιτεί επαγρύπνηση από πλευράς των πολιτών προς το περιεχόμενο των νόμων. Ταυτόχρονα χρειάζεται υπευθυνότητα από πλευράς νομοθετών, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι περιπτώσεις βίαιης αντιπαράθεσης μεταξύ τους.
- Η νομοθεσία πρέπει να στηρίζεται στη γνώση και ν' αποτελεί παράγωγο της παιδείας.
- Η αποτελεσματικότητα των νόμων επιτυγχάνεται, όταν οι νομοθέτες αποφασίζουν με κριτήριο τα ανθρώπινα δικαιώματα (ζωής, ελευθερίας, περιουσίας, εργασίας, πρόνοιας κ.τ.λ.).
- Η δημοκρατία θεωρείται βασική προϋπόθεση για τη διαμόρφωση δίκαιης και αξιόλογης νομοθεσίας, αφού δύναται να συμπεριλάβει όλες τις αξίες και τις αρχές που προαναφέρθηκαν.

ΣΧΟΛΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ – ΤΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΗ

- Κάθε πολίτης διαθέτει ξεχωριστή προσωπικότητα και επίπεδο πνευματικότητας διαφορετικά από τους άλλους και κατά συνέπεια εκλαμβάνει και επεξεργάζεται διαφορετικά το περιεχόμενο των νόμων.
- Κανένας δεν μπορεί να διεκδικήσει το αλάθητο. Έτσι, και οι νομοθέτες μπορεί να δρουν κάποτε μεροληπτικά, κάνοντας ανεπιτυχή εκτίμηση των συνθηκών ή ακόμα και παρασυρόμενοι από συμφέροντα κάθε είδους μπορεί να φανούν μεροληπτικοί.
- Το πιο πάνω στοιχείο γίνεται εμφανές, καθώς οι προσδοκίες και οι επιθυμίες του συνόλου δεν εντοπίζονται εύκολα και χρειάζεται επίπονη προσπάθεια για την διερεύνησή τους.
- Τα συμφέροντα και οι επιδιώξεις των μελών μιας κοινωνίας δεν ταυτίζονται, επομένως είναι αδύνατο οι νομοθέτες να αντεπεξέρχονται στο αίτημα όλων για την ικανοποίηση πολλαπλών και διαφορετικών επιδιώξεων και προσδοκιών.
- Οι ρυθμοί της κοινωνικής εξέλιξης είναι έντονοι και ταχείς. Το νέο συνεχώς ανταγωνίζεται το παλιό. Οι απαιτήσεις κάθε εποχής πολλαπλασιάζονται, η μεταβολή συνεπάγεται την συχνή αλλαγή των αντιλήψεων. Είναι λοιπόν φυσικό ορισμένοι νόμοι να ανατρέπονται και να αμφισβητείται η ισχύς τους ώσπου να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα.
- Συχνά μέσα στην κοινωνία υπάρχουν ανταγωνισμοί συμφερόντων, που οδηγούν και πάλι στην αμφισβήτηση κάποιων σχετικών νόμων που δεν θεωρούνται γενικά αποδεκτοί.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΒΩΛΟΣ (1892-1956)

Διαπρεπής φυσιογνωμία της πνευματικής και πολιτικής ζωής του περασμένου αιώνα που σημάδεψε κυρίως τη νομική επιστήμη ως κορυφαίος πανεπιστημιακός συνταγματολόγος και την ιστορία της Εθνικής Αντίστασης κατά των Γερμανών ως πρόεδρος της ΠΕΕΑ (Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης), της πολιτικής εξουσίας των ελεύθερων περιοχών. Για τον Σβώλο η λαϊκή βούληση που ήταν ο πυρήνας της πολιτικής και ιδεολογικής του πεποίθησης, μπορούσε να γίνει και «νομικός οραματισμός». Προσπάθησε να τον αποτυπώσει τόσο στη διδασκαλία του στη Νομική Σχολή από το 1928 όσο και μέσα από το κορυφαίο ριζοσπαστικό νομικό έργο του «Το Νέον Σύνταγμα και οι βάσεις του Πολιτεύματος». Για τις αριστερές του ιδέες διώχθηκε από τη δικτατορία Μεταξά (1936) και πήρε το δρόμο της εξορίας στην Ανάφη, τη Μήλο, τη Νάξο, την Εύβοια. Στην Κατοχή δέχτηκε την πρόσκληση του ΕΑΜ να αναλάβει την ηγεσία της ΠΕΕΑ, την οποία εκπροσώπησε στο κρίσιμο συνέδριο του Λιβάνου, που όρισε το μεταπολεμικό καθεστώς στην Ελλάδα. Ήταν ένας από τους υπουργούς (Οικονομικών) που δέχτηκε το ΕΑΜ να πάρουν μέρος στην κυβέρνηση Γ. Παπανδρέου το δίμηνο Οκτώβρη-Νοέμβρη 1944. Οι ριζοσπαστικές απόψεις του για την αναδιάρθρωση της ελληνικής οικονομίας δεν βρήκαν σύμφωνους τον Παπανδρέου... και τους Άγγλους. Στην πολιτική τον Σβώλο τον βρίσκουμε πάλι στις αρχές της δεκαετίας του 1950 σαν πρόεδρο του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΛΔ και μετά τη συγκένωσή του με το Δημοκρατικό Κόμμα αρχηγό του ενιαίου Δημοκρατικού Κόμματος του Εργαζόμενου Λαού. Πέθανε το 1956 λίγες ημέρες μετά την εκλογή του για δεύτερη φορά στη θέση του βουλευτή Θεσσαλονίκης.

www.poukamisas.gr

συνδυάζουμε
τη δομή και την
οργάνωση
με την ποιότητα

Τα Φροντιστήρια Πουκαμισάς είναι μια από τις ελάχιστες επιχειρήσεις που διαθέτει **Σύστημα Ποιότητας EN ISO 9001:2000** όχι μόνο για την παροχή, αλλά κυρίως για το σχεδιασμό εκπαιδευτικών υπηρεσιών με την πιστοποίηση του διεθνούς φορέα LLOYD'S Register, που δίνεται μόνο σε επιχειρήσεις που διακρίνονται για τις υψηλότερες προδιαγραφές δομής και οργάνωσής τους. Φυσικό επακόλουθο είναι η εξασφάλιση της καλύτερης ποιότητας στην παροχή αυτών ακριβώς των υπηρεσιών.

 φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ